

**Cooperació al Desenvolupament i Ajuda
Humanitària**

Codi: 104481
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503778 Relacions Internacionals	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Carlos Martin Faus
Correu electrònic: Carlos.Martin.Faus@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: anglès (eng)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: No
Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Carlos Martin Faus
Olivia Isabell Glombitza

Prerequisits

Per a fer un seguiment adequat de l'assignatura, cal haver assimilat els conceptes bàsics de la disciplina de les Relacions Internacionals vistos a l'assignatura "Relacions Internacionals" de primer curs.

Objectius

Descripció i objectius

Aquest curs introductor assistirà als estudiants a adquirir eines analítiques bàsiques i coneixements empírics per comprendre millor la cooperació internacional per al desenvolupament i els sistemes d'ajuda humanitària des de la perspectiva de les relacions internacionals. El curs està dirigit a estudiants amb interès en l'Agenda 2030 i el compliment dels seus objectius de desenvolupament.

Objectius:

- Veure la relació entre desenvolupament i cooperació.
- Veure la relació entre seguretat-intervenció-desenvolupament.
- Mapa del paper dels diferents actors.
- Explorar la relació entre la Cooperació Sud-Sud i la Cooperació Nord-Sud.
- Comprendre el sistema d'Ajuda Oficial al Desenvolupament i les seves limitacions, transformacions i desafiaments.
- Revisar les tendències recents en el sector canviant de la cooperació internacional per al desenvolupament.
- Explorar la relació entre la cooperació internacional per al desenvolupament i els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030.

- Explorar el paper de l'assistència humanitària i les seves transformacions.
- Visualitzar temes clau i treballar en diferents àrees temàtiques.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Analitzar el comportament dels actors internacionals, tant estatals com no estatals.
- Analitzar la societat internacional i la seva estructura, així com entendre la rellevància en els problemes de la vida real i la pràctica professional.
- Analitzar l'elaboració i la implementació de polítiques públiques rellevants en l'àmbit internacional, en particular la política exterior i les polítiques de seguretat i de defensa.
- Analitzar, fonamentar i argumentar les normes jurídiques aplicables als fenòmens internacionals.
- Aplicar el coneixement de l'estructura i el funcionament de les institucions internacionals a problemes i/o casos pràctics, reals o simulats.
- Aplicar tècniques d'anàlisi quantitatives i qualitatives als processos de recerca.
- Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.
- Diferenciar les principals teories de les relacions internacionals i els seus diversos camps (teoria internacional, conflictes i seguretat, organitzacions internacionals, economia política internacional, etc.) per aplicar-los a la pràctica professional.
- Elaborar i preparar la presentació d'informes i/o propostes d'intervenció.
- Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar com operen les institucions internacionals rellevants en temes relacionats amb drets humans, medi ambient i cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària en l'elaboració i l'aplicació dels respectius règims i normatives.
2. Analitzar com s'apliquen les regles de funcionament de la societat internacional a temes relacionats amb drets humans, medi ambient i cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària.
3. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
4. Analitzar els indicadors de sostenibilitat de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit integrant-hi les dimensions social, econòmica i mediambiental.
5. Analitzar i explicar el paper dels diferents actors en la implementació d'accions i polítiques públiques en temes de drets humans, medi ambient i cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària.
6. Analitzar i explicar la gestió de l'agenda internacional en temes de drets humans, medi ambient i cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària i el paper en aquesta dels diferents actors.

7. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
8. Aplicar els fonaments de les teories internacionals i els seus diferents enfocaments als problemes relacionats amb drets humans, cooperació al desenvolupament, ajuda humanitària i política internacional del medi ambient.
9. Aplicar tècniques d'anàlisi quantitatives i qualitatives als processos de recerca.
10. Argumentar i establir relacions de causalitat plausibles, a partir de dades i de metateories, i establir formes de validar-o refutar-les.
11. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
12. Elaborar i preparar la presentació d'informes i/o propostes d'intervenció.
13. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
14. Identificar fonts de dades i fer recerques bibliogràfiques i documentals rigoroses.
15. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats acadèmico professionals de l'àmbit de coneixement propi.
16. Identificar les principals desigualtats i discriminacions per raó de sexe/gènere presents a la societat.
17. Ponderar els riscos i les oportunitats de les propostes de millora tant pròpies com alienes.
18. Proposar formes d'avaluació dels projectes i accions de millora de la sostenibilitat.
19. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
20. Proposar noves maneres de mesurar l'èxit o el fracàs de la implementació de propostes o idees innovadores.
21. Proposar projectes i accions que estiguin d'acord amb els principis de responsabilitat ètica i de respecte pels drets fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
22. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
23. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.
24. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
25. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
26. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
27. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
28. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
29. Utilitzar eines d'anàlisi de règims internacionals a problemàtiques com drets humans, medi ambient i cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària.
30. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
31. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
32. Valorar l'impacte de temes relacionats amb drets humans, medi ambient, cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària en les polítiques exteriors i en les polítiques públiques dels principals estats.
33. Valorar l'impacte en les polítiques i les actuacions dels principals estats i actors internacionals dels principals tractats i normes jurídiques, de diferent índole, que regulen temes de drets humans, medi ambient, cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària.

Continguts

Contingut

Part I. Enfocaments de desenvolupament internacional

Conceptes de desenvolupament i cooperació

Conflicte i desenvolupament

Gènere i desenvolupament

Globalització i desenvolupament

Part II. Actors i parts interessades en el desenvolupament internacional

Diferents actors i els seus rols

Arquitectura de l'assistència internacional per al desenvolupament i governança mundial

Assistència Oficial per al Desenvolupament

Cooperació Sud-Sud i cooperació triangular

Part III. Introducció a les tendències recents en cooperació internacional per al desenvolupament

Evolució de narratives i normes

Tendències de l'ajuda, arquitectura de l'ajut, qüestions clau

Agenda 2030 i Objectius de Desenvolupament Sostenible: Compliment i governança

Mesuraments de cooperació al desenvolupament

Emergències humanitàries complexes i intervenció

Part IV. Problemes de la cooperació internacional per al desenvolupament

Se seleccionaran alguns temes per treballar durant el curs. Alguns exemples de temes per triar són els següents:

Pobresa i fam al món

Desigualtat i polítiques socials

Gènere, desenvolupament i cooperació

Canvi climàtic, medi ambient i desenvolupament

Desenvolupament rural i desenvolupament urbà

Desenvolupament i salut

Conflicte i desenvolupament

De l'assistència humanitària a l'assistència per al desenvolupament

Tecnologies de la informació i desenvolupament

Metodologia

La dedicació a aquest curs implica diversos tipus d'activitats. Un curs de 6 crèdits ECTS requereix una dedicació total de 150 hores per part de l'alumnat, que es distribueixen en diferents tipus d'activitats:

- Les activitats dirigides són activitats a l'aula, amb la presència de professorat, com ara: classes magistrals (amb suport de les TIC i la possibilitat de formar grups de discussió per a temes específics), seminaris i tallers en grups reduïts per discutir les lectures requerides, per enfocar-se en qüestions pràctiques i per a analitzar casos, problemes i exemples específics. Aquestes activitats representen al voltant del 35% de la feina total requerit.

- Les activitats supervisades són realitzades per l'alumnat fora de l'aula, segons un pla de treball dissenyat, supervisat i avaluat pel professorat. A més, l'alumnat llegirà articles o documents breus, escriurà articles breus per analitzar aquests materials i els presentarà i discutirà a classe. Les activitats supervisades també inclouen tutories grupals i individuals i activitats similars per avaluar el progrés de cada persona. Aquestes activitats representen aproximadament el 17% de les hores requerides.

- Activitats autònomes són totes aquelles activitats que l'alumnat realitza pel seu compte, i d'acord amb els requisits del curs. Aquestes activitats poden incloure realitzar investigacions i lectures complementàries, estudiar tots els materials de classe, buscar informació, preparar treballs escrits i presentacions orals i totes les activitats que complementen la seva feina durant el curs. Aquestes activitats representen aproximadament el 48% de la càrrega de treball requerida.

La metodologia docent i l'avaluació proposades poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals amb ús de les TIC; Debats i recensions sobre lectures obligatòries i complementàries; Seminari, tallers i activitats avaluable en grups reduïts	48	1,92	1, 2, 5, 6, 8, 14, 16, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33
Tipus: Supervisades			
Lectura supervisada i preparació de textos i presentacions que seran avaluades en classes; Preparació d'un treball grupal supervisat; Tutories individuals i grupals per preparar les activitats de classes i de seguiment	20	0,8	3, 4, 7, 11, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 30, 31
Tipus: Autònomes			
Redacció d'un treball grupal; Estudi autònom de l'temari; Lectures obligatòries i complementàries; Recerca d'informació; Preparació de presentacions i activitats per a presentar en classes	62	2,48	1, 2, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 25, 26, 28, 29, 32, 33

Avaluació

Avaluació

L'avaluació del curs consta dels següents elements:

Treball de recerca en grups 35%

- Document / informe escrit del grup. 15% (4000 paraules).
- Pòster 10% (Estat de l'art de la temàtica).
- Informe presentació oral final 10% (Inclou ara recomanacions de política).

- Seguiment. 5% (tutories, bibliografia, participació individual, etc.)
- Aquest treball de recerca i la seva defensa oral són obligatoris per aprovar l'assignatura i han de ser aprovats amb una nota mínima de cinc punts (sobre 10). Aquest treball no té activitat de recuperació.

Avaluació continuada 30%

- Pràctica de Pòsters. 10%.
- II Pràctica de Defensa de la feina d'investigació / informe. 10%
- Càpsules de coneixement individual. 10%. Presentacions breus, taules rodones, debats, recensions de llibres, etc. durant el curs. L'alumnat haurà de proporcionar document i presentar-lo a classe.
- Aquests ítems d'avaluació contínua no tenen activitats compensatòries.

Examen final: 35%

- Examen realitzat en acabar el curs en la data indicada per la facultat.
- Inclou lectures, contingut de la classe i informes / presentacions grupals.
- S'ha d'obtenir una nota mínima de 5 (superior a 10) en l'examen final per aprovar l'assignatura.
- Els estudiants que no aprovin l'examen escrit tindran l'oportunitat d'aprofitar les activitats de compensació, és a dir, podran tornar a prendre l'examen suspès el dia que determini la Facultat.

Important:

L'alumnat que no obtinguin la nota mínima en l'examen escrit, cinc punts sobre deu, tindrà l'assignatura suspesa, encara que hagi aprovat el treball en grup i l'avaluació contínua.

D'acord amb l'article 117.2 de la Normativa Acadèmica de la UAB, l'avaluació dels alumnes repetidors pot consistir en una única prova de síntesi. Aquells alumnes que desitgin acollir aquesta possibilitat hauran de posar-se en contacte amb el professorat a l'inici de curs.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluació continuada	30%	5	0,2	3, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33
Examen final	35%	3	0,12	1, 2, 5, 6, 8, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 32, 33
Treball de recerca en grups	35%	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33

Bibliografia

Compulsory Bibliography (Lecturas Básicas)

- Chaturvedi, Sachin, Janus, Heiner, Klingebiel, Stephan, Li, Xiaoyun, Mello e Souza, Andre. D., Sidiropoulos, Elizabeth, & Wehrmann, Dorothea (2020). The Palgrave Handbook of Development Cooperation for Achieving the 2030 Agenda: Contested Collaboration (p. 730). Springer Nature. (Available at this [link](#)).

Open Access This book is licensed under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

- Debusscher, Petra (2020). Budget Support Through a Gender Lens: The Case of EU Development Cooperation with Botswana. *Eur J Dev Res* 32, 718-737 (2020).
<https://doi.org/10.1057/s41287-019-00236-0>
- Gulrajani, Nilima & Faure, Raphaëlle. (2019). Donors in transition and the future of development cooperation: What do the data from Brazil, India, China, and South Africa reveal? *Public Admin Dev.* 2019; 39: 231-244. <https://doi.org/10.1002/pad.1861>
- Haslam, Paul A.; Schafer, Jessica; Beaudet, Pierre (2021). Introduction to international development: approaches, actors, issues, and practice, Fourth edition: Ontario: Oxford University Press, 2021
- Kragelund, Peter. (2017). International cooperation for development. In *The Essential Guide to Critical Development Studies* (pp. 215-224). Routledge.
- Reality of Aid Network (2021). Aid in the context of Conflict, Fragility, and the Climate Emergency Reality of Aid Report 2020/2021. [The Reality of Aid Network](#)

Recommended bibliography (Bibliografía de referencia general)

Alonso, J. A., & Glennie, J. (2015). What is development cooperation? https://www.un.org/en/ecosoc/newfunction/pdf15/2016_dcf_policy_brief_no.1.pdf.

Ayllón, Bruno (2007) "La Cooperación Internacional para el Desarrollo: fundamentos y justificaciones en la perspectiva de la Teoría de las Relaciones Internacionales", in: *Carta Internacional*, 2 (2): 32-47, São Paulo.

Bartenev V. and Glazunova E. (2013). International Development Cooperation. Set of Lectures. The World Bank (selected chapters) (available at this [LINK](#))

Banerjee, Abhijit V. & Duflo, Esther. (2011). *Poor economics: A radical rethinking of the way to fight global poverty*. Public Affairs.

Black, David R. (2020). Canada and the changing landscape of global development cooperation. *Canadian Foreign Policy Journal*, 26(2), 228-234.

Brzoska, Michael (2008): Extending Official Development Assistance or Creating a New Reporting Instrument for Security-related Expenditures for Development?, *Overseas Development Institute*, 26(2), p131-150.

Call, Charles T. and Cousens, Elizabeth M. (2008): *Ending War and Building Peace: International Responses to War-Torn Societies*, Blackwell Publishing/International Studies Association, p1-21.

Chandler, David (2007), The security-development Nexus and the rise of "anti-foreign policy", *Journal of International Relations and Development*, p362-386.

Colina Martín, Sergio. (2020). International Development Cooperation in the Fields of Water and Sanitation: A Comparative Study of the United States and the Spanish Approaches in Latin America and the Caribbean. *Journal of International Cooperation and Development*, 3(2), 37.
<https://doi.org/10.36941/jicd-2020-0014>

Collier, Paul (2007) *The Bottom Billion, Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done About It*, Oxford, 2007

Easterly, William (2014), *The Tyranny of Experts: how the fight against global poverty suppressed individual rights*. Perseus Books Group.

Easterly, William (2006), *The White man's burden: Why the West's efforts to aid the rest have done so much ill and so little good*, Penguin Press.

ECOSOC (2008). "Trends in South-South triangular development cooperation", Background study for the Development Cooperation Forum

Fakuda-Parr, Sakiko (2007), Rethink the Policy Objectives of Development Aid, United Nation University/World Institute for Development Economics Research, n°2007/32, 25p.

Fakuda-Parr, Sakiko and Picciotto, Robert (2007), Conflict Prevention and Development Co-operation in Africa: A Policy Workshop, United Nations Development Programme/Wilton Park/Japan International Cooperation Agency, 26p.

Fleming, Sue, Markus Cox, Kasturi Sen & Katies Wright-Revollo. (2007). Strengthening the Poverty Impact of the Paris Declaration: Aid Effectiveness evidence gathering project on gender equality, human rights and social exclusion. London: Department for International Development.

Focus on Conflict, Security and Development (2006), Management Committee/The Reality of Aid, 170p.

Gore, Charles. (2013), THE NEW DEVELOPMENT COOPERATION LANDSCAPE: ACTORS, APPROACHES, ARCHITECTURE. J. Int. Dev., 25: 769-786. <https://doi.org/10.1002/jid.2940>

Hegoa (online), Diccionario de Acción Humanitaria y Cooperación al Desarrollo. <https://www.dicc.hegoa.ehu.es/>

Homer-Dixon, Thomas F. (1999), Environment, Scarcity, and Violence, Princeton University Press

Human Development Report 2020 (2020). The next frontier. Human development and the Anthropocene. UNDP(selected chapters) (available at this LINK)

Huwitz, Agnès and Peake, Gordon -rapporteurs- (2004), Strengthening the Security-Development Nexus: Assessing International Policy and Practice Since the 1990s, International Peace Academy, 26p.

International Policy Center (2010). "South-South Cooperation, The Same Old Game or a New Paradigm?", Poverty in Focus n.20

Kharas. Trends and Issues in Development Aid https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/11_development_aid_kharas.pdf

Kharas, Homi (2011), Coming Together: How a New Global Partnership on Development Cooperation was Forged at the Busan High Level

Kragelund, Peter (2010), The potential role of non-traditional donors' aid in Africa', Issue Paper No. 11, International Centre for Trade and Sustainable Development.

Kragelund, Peter (2008). The Return of NON-DAC Donors to Africa: New Prospects for African Development? Development Policy Review, 2008, 26 (5), accessed at <http://www.diiis.dk/sw65215.asp>

Lang, Stephan, Füreder, Petra, Riedler, Barbara, Wendt, Lorenze, Braun, A., Tiede, D., ... & Hochschild, V. (2020). Earth observation tools and services to increase the effectiveness of humanitarian assistance. European Journal of Remote Sensing, 53(sup2), 67-85.

Manning, Richard (2006), "Will 'Emerging Donors' Change the Face of International Cooperation?", Development Policy Review, 24(4):371-385.

Manning, Richard and Williams, Lisa (2004), Security and development, Organisation for Economic Co-operation and Development.

Moyo, Dambisa (2009). Dead Aid: Why Aid Is Not Working and How There Is Another Way for Africa

Official Development Assistance (2004), Conflict Security, and Official Development Assistance: Issues for Non-Governmental Organization advocacy, 11p.

Rogerson, Andrew, Hewitt, Adrian, Waldenberg, David (2004): "The International Aid System 2005-2010. Forces For and Against Change". Londres: Overseas Development Institute.

Sachs, Jeffrey D., Schmidt-Traub, Guido, Mazzucato, Mariana et al. Six Transformations to achieve the Sustainable Development Goals. Nat Sustain 2, 805-814 (2019). (Available in this [link](#))

Sachs, Jeffrey D. (2005), The End of poverty: Economic possibilities for our time. Penguin Press

SEGIB (2020), Report on South-South Cooperation in Ibero-America 2019, Secretaría General Iberoamericana (SEGIB). Cristina Xalma Editor. (Available [here](#))

SEGIB (2018), A Decade of South-South Cooperation in Ibero-America, Secretaría General Iberoamericana (SEGIB). Cristina Xalma Editor. (Available [here](#))

Seligson, Michael and John T. Passé-Smith, Development and Underdevelopment: The Political Economy of Global Inequality. (Boulder: Lynne Rienner, 2008).

Stan, Flavius-rapporteur-(2004), The Security-Development Nexus: Conflict, Peace and Development in the 21st Century, International Peace Academy/International Peace Academy Report, 17p.

Tassara, Carlo (2010), Paradigmas, actores y políticas. Breve historia de la cooperación internacional al desarrollo. Mimeo

United Nations (Several). [Reports on Sustainable Development Goals](#)

World Bank (annual) World Poverty Reports. 2020 Report available [here](#)

World Bank (annual) World Development Reports. 2021 Report available [here](#)

Zimmermann, F., & Smith, K. (2011). More actors, more money, more ideas for international development co-operation. Journal of International Development, 23(5), 722-738.

Programari

S'espera que les i els estudiants tinguin els coneixements bàsics sobre l'ús dels programes informàtics més comuns per a la recerca d'informació en internet, i per a l'elaboració i edició de textos, quadres i gràfics.